

ABONAMENTELE

Pentru Sibiu:

1 lună 85 cr., 1/4 an 2 fl. 50 cr., 1/2 an 5 fl., 1 an 10 fl.

Pentru ducerea la casă cu 16 cr. pe lună mai mult.

Pentru monarhie:

1 lună 1 fl. 20 cr., 1/4 an 3 fl. 50 cr., 1/2 an 7 fl., 1 an 14 fl.

Pentru România și străinătate:

1/4 an 10 franci, 1/2 an 20 franci, 1 an 40 franci

Abonamente se fac numai plătindu-se înainte.

TRIBUNA

Apare în fiecare zi de lucru

INSERTIUNILE

Un sir garmond prima-dată 7 cr., a doua-ora 6 cr., a treia-ora 5 cr.; și timbru de 30 cr.

Redacția și administrația: Strada Măcelarilor nr. 21.

Se prenumerează și la poște și la librării.

În România:

la dl Carol Schulder în București, strada Labirint nr. 4.

Epistole nefrancate se refuză. — Manuscrise nu se înapoiază

Un număr costă 5 cruceri v. a. sau 15 bani rom.

Abonament lunar

pentru Decembrie st. v.

cu prețurile din capul foi — invită

Administrațiunea ziarului „TRIBUNA”.

O scrisoare

a dlui

D. A. STURDZA.

DL D. A. Sturdza, șeful partidului liberal-național din România, ne trimite o scrisoare, care ne face deosebită plăcere a o publica mai jos. Cuprinsul ei nu va lipsi a produce în toate cercurile politice interne și externe o bună și adâncă impresie.

București, 29 Nov. (11 Dec.) 1894.

Domnule Redactor!

Ziarul „Dreptatea” din 27 Noemvrie (9 Decembrie) a. c., vorbind despre adunarea Românilor din Sibiu, binevoeste a mă certa „pentru-că toate încercările mele de a ajunge la putere suferind până acum naufragiu, și vînd eu cu orice preț să iau guvernul, m'am apucat de chestiunea ardeleană, cu ajutorul căreia sperez să izbutesc”.

În fața acestor învinuiri, cred de datoria mea a lămuri trei puncte principale: întâiu, „că nu aparțin ca bărbat politic unui grup”, ci unui partid mare și puternic, care a avut și are o influență însemnată asupra mersului afacerilor din regatul României; al doilea, „că acest partid se numește partidul național-liberal, ear' nu numai simplu liberal; al treilea, că chestiunea română din Ungaria nu are în România altă denumire decît aceea de „chestiunea națională”.

„Dreptatea”, fiind în necunoștință sau în nedumerire asupra acestor trei premise, are, până la un punct natural, ca argumentarea ei să alunece în domeniul fantasiei, și, odată îndrumată pe această cale, se devină îndreptată și cu mine și cu cauza cea mare și sfântă ce apără.

Căutând deci a pune în dreapta lor lumină cele trei erori capitale ale „Dreptății”, cred că voi isbui a clarifica situațiunea și a aduce astfel un serviciu și „chestiunii naționale”.

Zic, că nu aparțin unui grup politic; mai adaug, că nu aparțin nici

unui grup personal. Aparțin unui mare și puternic partid politic, fondat de bărbați cei mai ageri, cei mai pătrunzători, cei mai devotați, ce a produs vre-odată neamul românesc. Aparțin unui partid politic, care a fost condus spre victorii și succese imense de nemuritorul Ioan Brătianu și de tovarășii lui de luptă și de izbândă. Aparțin unui partid politic, din a cărui muncă și trudă au eșit libertățile publice ale României, reformele interne ce s'au făcut în ea de o jumătate de secol, gloria războinică, cu care s'a ilustrat neamul românesc în timpurile noastre, stabilirea dinastiei și a independenței acestui stat, și înălțarea lui la rangul de regat și la o pozițiune europeană.

Când „Dreptatea” va binevoi a rememora ceteriloror sei toate acestea, atunci va concede, că nu aparțin unui grup politic, cu caracter efemer și trecător, ci aparțin unui partid politic în toată puterea cuvîntului, care are rădăcini profunde în popor și o pozițiune importantă în stat.

Dacă lucrurile stau astfel, ușor pricepe ori-ce bărbat cu mintea limpede, că partidul, din care fac parte, are nu numai dreptul, dar și datoria de a ajunge la guvern; și că dacă „Dreptății”, acest lucru îi împoartă puțin, aceasta nu poate privi în nici un mod mersul afacerilor politice ale regatului român.

Necunoșcătoare a tuturor acestora, „Dreptatea” nu poate, firește, urmări ceea-ce se petrece dincoace de Carpați, adică cum partidul național-liberal se luptă, de multe decenii, în contra unui element, care, neavînd încredere în viitorul poporului român și în genul seu, se sprijinește, fie la putere, fie în opozițiune, numai pe ajutorul ce-i vine din afară și pe opresiunea ce este obicinuit a exercita în lăuntru.

Zic mai departe, că partidul politic, căruiu aparțin, se numește național-liberal, ear' nu numai liberal.

De aci rezultă, că tot ce privește existența neamului românesc, îl atinge deaproape, tot atât de mult cît îl atinge tot ce privește libertățile publice. Partidul național-liberal știe din istorie și din propria-i viață și experiență, că de câte-ori poporul român a fost liber și datat sieși, de atâtea-ori el s'a înălțat; că întreaga și toată situațiunea de astăzi a regatului român este rezultatul muncii, ce s'a putut deservîși numai grație libertăților de care s'a bucurat poporul; că de câte-ori a

dat România înapoi, cauza au fost frământările produse de aceia, care, regre-tînd timpurile de apăsare ale trecutului, căutau să pună din nou poporul sub jugul unei reacțiuni asupritoare. Dar' partidul național-liberal mai are încă conștiința, că de existența națională a neamului românesc depinde și existența statului român, și că existența unuia și a altuia e strîns legată de libertățile publice.

Pentru aceste bunuri partidul național-liberal a luptat în trecut. Pentru aceste bunuri el luptă și astăzi.

De aceea partidul național-liberal consideră lupta Românilor din Ungaria, pentru susținerea naționalităților, ca o chestiune națională, și astfel o și denu-meste.

De aceea partidul național-liberal nu numai de datorie, ci purtat de chiar instinctul de conservare al seu propriu și al regatului român, a trebuit să i-e deschis și înaintea lumii apărarea naționalității române din regatul Ungariei.

Ce ar fi zis poporul român, dacă partidul național-liberal ar fi stat la o parte? Această chestiune nu și-a pus-o de sigur „Dreptatea”, căci altfel nu m'ar fi certat, acuzându-mă, că din chestiunea națională am făcut o chestiune de coterie sau chiar de ambițiune personală.

Ales și așezat de conducător al partidului național-liberal, era o datorie să-l fac pe dînsul și pe poporul român din România atent, că în lupta din Ungaria e vorba nu numai de existența neamului, ci și de existența regatului român. Sau ar nega oare „Dreptatea”, că atunci, când Românii din Ungaria vor fi maghiarizați, nu e pericol pentru mai departe dăinuire a regatului român? Nu cred că „Dreptatea” va merge atât de departe, și de aceea nu insist asupra acestui punct.

Aceste trei lucruri lămurite, dați-vă, domnule redactor, unui bărbat ajuns în vîrstă mai înaintată, încercat în luptele politice, și care nu prin intrigă și meschinării, ci prin muncă sinceră și devotată pentru patrie și neamul seu, ocupă astăzi pozițiunea cea mai onorabilă, pe care o poate ocupa un cetățean în regatul român liber și independent, aceea de a fi conducătorul celui mai mare și mai puternic partid politic de aici din Țeară; dați-mi voe mie să lămuresc, înaintea de a termina, oare-care puncte, ce se par obscure „Dreptății”.

Nu partidul național-liberal a bo-tezat chestiunea națională de „chestiune

ardeleană”, ci partidul reacționar din București, astăzi la putere. În anul trecut, toți ministrii de-arîndul au între-buînat în parlament numirea de „chestiunea Transilvaniei”, ear' nu cea usitată de „chestiunea națională”.

Nu vre-un membru al partidului național-liberal a botezat pe domnul Mocsonyi și pe ai sei de „moderați”, ci același partid reacționar prin vocea autorizată a dlui Alexandru Lahovari. Dl Lahovari a zis anume în senat: „Sînt două partide în Transilvania: unul moderat, care se mulțumește, poate, cu „minimul de revendicări, pe care le-a spus dl Sturdza, altul mai înaintat și mai numeros, cred, nu se mulțumește cu mai puțin decît cu autonomia principatului”. Și pentru a lămuri lucrurile încă mai bine pentru ai sei și poate și pentru Românii de peste Carpați, ministrul adaugă: „Tot așa precum și în „Ungaria sînt două partide: una care se mulțumește cu dualismul actual, alta care vrea despărțirea statului ungar de Austria și uniunea personală”. Ear' pentru a accentua pozițiunea partidului conservator și a guvernului eșit din sinul lui, dl Lahovari urmează astfel: „Aceste sînt fapte interioare ale „unui stat suveran și când am interveni, noi, ca guvern, pentru prima-ora am vedea un guvern străin amestecându-se în luptele de partid în altă țeară și zicînd: cutare revendicări le primesc, cutare nu”.

Convicțiunea mea este, că, precum în știință acela perde firul conducător al adevărului, care din cauze personale sau de amor propriu ridică o apăsătoare greșită la o dogmă științifică; asemenea și în politică, care și ea este o știință și totodată și o artă, acela merge pe căi rătăcite, care lucrează, fie mai mult, fie mai puțin, din punctul de vedere al considerațiunilor și impulsurilor personale și momentane.

Am cel mai profund respect pentru toți aceia, cari luptă pentru existența neamului românesc. Am cel mai mare respect pentru aceia, cari luptă în contra apăsărilor de desnaționalizare și de maghiarizare a guvernanților Domniilor-Voastre. Dar' dați-mi voe să vă spun, că în această luptă nu e vorba de aceea, ca Românii din Ungaria să meargă unul după altul în temniță și să fie puși astfel în neactivitate națională. E vorba de ceva cu mult mai mare și mai prețios, e vorba de lupta pentru-ca neamul românesc să nu fie desfințat, pentru-ca națiunea românească să existe și în viitor.

Această luptă vîd, că partidul național al Românilor din Ungaria o susține, și adunarea din Sibiu a fost fără îndoială un pas înainte în această luptă.

Trebuie Maghiarii să înțeleagă în fine, că nu pot să trăiască în vrajbă continuă cu naționalitățile din Ungaria, că trebuie să trăiască cu dînsle o viață frățească, și că aceasta nu se poate face, fără-ca egala îndreptățire a naționalităților să devină un fapt real.

Noi, Românii din regatul român, avem datoria a lucra, — nu să luăm Transilvania, — ci ca aceste adevăruri să fie cunoscute și recunoscute de adevăruri de lumea întreagă.

Primiți, domnule redactor, cu această ocaziune expresiunea simțimentelor mele de înaltă considerațiune și sinceră stimă.

D. Sturdza.

O declarație a domnului D. Sturdza.

„Pester Lloyd” dela 13 Decembrie publică o scrisoare a dlui D. Sturdza, adresată acestui ziar, avînd de obiect un protest și rectifi-carea înțelesului vorbirilor șefului partidului național-liberal, vorbiri pe care „Pester Lloyd” sau informatorul seu „și-a permis să le falsifice

În numărul proxim vom aduce scrisoarea dlui Sturdza în întreg cuprinsul ei.

Dela temnița Seghedinului.

Dintr-o scrisoare particulară sosită din Seghedin aflăm, că lume multă cercetează pe scumpii noștri locuitori ai „Pantheonului libertății maghiare”. În luna Noemvrie s'au perindat 180 persoane; ear' în cele dintăi zece zile ale lunii Decembrie n. i-au cercetat 30 persoane.

Dl Dr. Rațiu suferă de insomnie; părintele Luca ciu, merge spre bine cu sănătatea.

Roberto Fava despre Români. Azi ne-a sosit la redacție cartea distinsului publicist italian și marelui filoromân Roberto Fava, intitulată „Ricordi Rumeni. Note di un viaggio in Transilvania e Romania”. Un volum elegant și plăcut de 314 pagine 8°. Cuverta e în tricolor românesc în frunte cu un sir din imnul nostru național „Deșteaptă-te Române” precum și notele musicale a acestui sir. Asupra conținutului prețios și interesant vom reveni. Până atunci trimitem valorosului bărbat mulțumirile noastre pentru simpatile sale sincere, nutrite față cu noi și cauza noastră sfântă.

FOIȚA „TRIBUNEI”

Scrisoare din București.

București, 10 Decembrie n. 1894.

(Sîrbarea Plevnei. — Teatrul. — Ucenicii penelului.

— București fac toaletă.)

Azi-dimineață buibuitul a 101 de tunuri, pe platoul arsenalului, a trezit capitala din somn. Acesta este la noi, începutul obicinuit al ori-cărei sărbători naționale. Și astăzi avem una din cele mai măndre sărbări de felul acesta. Astăzi s'au împlinit 17 ani, de când voinicii noștri curcani au intrat, cei dintăiu, în cetatea lui Osman, ear' acesta „și-a predat viteaza sabie în mâinile comandantului român, a generalului Cernat.

Programul oficial al sărbării a fost, afară de pomenitele buibuituri, următorul: Dimineața slujbă d-zească, servită de metropolitul-primat, în biserică din Dealul-Spirei, la care a asistat Maiestatea Sa regele, principele moștenitor, casa militară regală și oficerimea. După biserică defilarea oficerilor și a trupelor, seara dîneu militar la palat. Pe stradele dela palat până în Dealul-Spirei, pe unde regele s'a dus și s'a reîntors, pe jos, dela sărbare, casele sînt frumos pavoazate cu steaguri tricolore etc.

Aceasta este sărbarea oficială. Ear' dacă mă întrebăți care este cea neoficială adică sărbarea spontană a cetățenilor, care

din însuflețire și mîndrie națională, s'ar simți mai înălțați în ziua sfințită printr-o remînișcență istorică cum este luarea Plevnei, apoi, zeu, acest fel de sărbare înzadar l-am căuta. Căci încolo, afară de cele povestite, icoana Bucureștilor este cea obicinuită a zilelor de lucru, și îndată-ce ieși, din stradele înstegate absolut nimica nu-ți mai amintește că avem ziua Plevnei. Doar cel mult chipurile de mare ținută, împodobite cu „pampon” ale militarilor. Dar' în definitiv și aceasta este sărbare oficială.

Ce deosebire între sărbarea Plevnei la noi și sărbarea Sedanului în Germania! Sau îmi aduc aminte că am asistat, în Viena la o sărbare a aniversării luptei dela Aspern. Ce deosebire și aici!

Care va fi cauza nu scrutez. Destul că aici sărbătoare națională, sărbată de națiune, mai rar avem. Ear' sărbărilor oficiale, de care avem mai multe în fiecare an, le lipsește lucrul de căpetenie, le lipsește entuziasmul poporului, care singur poate face adevărată sărbare națională. Pentru-ce? Sîntem noi mai filosofi sau mai blasați ca alte popoare? Sau prea sîntem absorbiți de alte lucruri, de politică și de afacerile vieții de toate zilele? Nu știu, dar' simțesc că nu e toamă lucru îmbucurător această lipsă de însuflețire la un popor tîner cum sîntem. Ear' decurul exterior al sărbărilor noastre oficiale îl face — poliția. Ea dă ordin proprietarilor să scoată steaguri la așa numitele zile mari. Și volorarea acestui fel de pavoazare încă

seade mult prin împrigiurarea, că prea des se întimplă. Sînt de trei săptămîni aicea și în acest scurt interval de patru-ori am vîzut Calea-Victoriei pavoază. Poate s'ar face o salutară îndreptare, dacă poliția s'ar mestece mai puțin în treburi de acestea. Poate însuflețirea ar veni dela sine, dacă măcar la ocazii cum este sărbarea Plevnei, poliția nu ar provoca-o în mod „oficial”.

Sămbătă seara a avut loc, în sala Ateneului o reprezentație teatrală de deosebit interes. Bătrînul părinte al artei dramatice române, octogenarul M. Millo a dat, cu concursul cîtorva artiști, din incidentul aniversării a optzecea a nașterii sale o reprezentație cu piese din vechiul seu repertoriu, cu care în vremile sale cele bune a deschis cale vieții teatrale în România. Bătrînul artist, cu toată povara anilor sei, se ține încă destul de bine și reprezentația sa, pe lîngă interesul istoric al individualității sale, merită să fie vîzută chiar și ca prestațiune artistică. Nu e vorba, auditorul a fost destul de numeros, dar' putea să fie și mai numeros, căci vorba era să dăm tributul nostru de recunoștință părintelui scenei române și poate și meritatul sprigin material celui-ce cu grele împrigiurări „și-a dedicat viața la întemeierea artei dramatice naționale. Să sperăm că nu indiferențismul a fost cauza de această reprezentație n'a fost primită așa cum eu mi-o închipuiam, ci poate o coincidență întîmplătoare, care va fi fost poate și moti-

vul, deși puțin plausibil, că nu i-s'a pus veteranului scenei române la dispoziție scena Teatrului-Național. Anume în aceeași seară și-a dat în Teatrul-Național a doua reprezentație o celebră divă italiană, cântăreața d-na Gemma Bellincioni. Pe ea s'o asculte a alergat toată lumea elegantă din capitală și teatrul a fost plin, deși prețurile erau horrende — bună-ora 20 fr. stalul 1.

Într-o sală laterală a Ateneului s'a deschis, de câteva zile, o mică expoziție de tablouri și sculpturi, arangiată de cercul artiștilor din București. Catalogul conține vr'o 120 de numere, cele mai multe tablouri în ulei, exponenții sînt cu toții artiști tineri, începători, ear' scopul expoziției pare a fi să ceară publicului amator încurajarea materială a artiștilor, fiind mai toate tablourile de vînzare, pe prețuri destul de moderate. Între operele expuse sînt multe lucrări de talent, multisoare inspirații în adevăr frumoase, care vestesc tinerilor artiști un viitor plin de succese. Dacă ei vor fi de ajuns spriginii de public, cu entuziasmul artistic și rîvna de a crea se nu le sece înainte de vreme, apoi ca asemenea, începuturi nu mai poate fi de parte vremea, când și noi Românii ne vom putea mândri cu arta noastră plastică națională. Dintr-o vizitare fugitivă a expoziției mi-a rămas în memorie următoarele lucrări, care mi-au făcut o deosebită impresie: Un vas cu flori de liliac (G. Capșa), 2 tablouri cu fructe (E. Sperlich), mai multe acuarele

de I. Georgescu, tablourile „Un conac” și „Idilul cazană” Luchian, „Iarna” de I. Poenaru, „Gânditoare” și „Ciobănaș din Prahova” de Artachiano și altele. Ear' cel mai rodnic dintre exponenți este compatriotul d-voastre selăgian, dl N. Bran absolvent al școlii de pictură din Paris. D-sa a expus vr'o 28 de tablouri, mai mari și mai mici, de toate genurile și după motive din Franța, din Ardeal și din România. Talentul seu pare a fi de o uimitoare multilateralitate și productivitatea sa nescăță. Îi dorim ca aceste calități să nu se manifeste în paguba profundității și a concepției artistice, și atunci sîntem siguri, că penelul dlui Bran va seceră multe succese în lumea ilușiilor frumoase.

Dintre lucrările d-sale expuse acum am remarcat între altele „Casa popii”, „Tocilar”, „Toamna”, „La băile din Slavonia”, „Gărla Dârstei”, un studiu de trup femeiesc și altele, mai fiecare constituind un gen deosebit de pictură.

Ar fi de dorit ca lucrările însuflețite de ucenicii ai penelului, în interesul lor și al dezvoltării artelor plastice la noi, să-și afle cât de mulți mecenai marinoși. Durere însă, că precum sînt informat, până acum nu s'a vîndut nimic. Se vede că criza economică ce bîntue țeara întreagă, își extinde efectele dezastruoase până și asupra artelor frumoase.

La situațiunea din Bucovina. E incontestabil, că în opinia publică română din Bucovina vechile echilibre încep să se descompună. E un stadion de tranziție, prin care trec spiritele. O scrisoare, pe care o primim dela un fruntaș al Românilor din Bucovina ne arată în trăsături plastice disconcentrarea și difuziunea, în care se află partidul român de acolo. Venerabilul bărbat se plânge, că mai mulți bărbați tineri talentați refuză să intre în comitetul „Concordiei” și observă o atitudine rezervată. Noi, care cunoaștem relațiunile din Bucovina nu ne mirăm de această hotărâre a acelor tineri patrioți. O aprobăm, căci va grăbi ajungerea Românilor bucovineni la convingerea, că nu mai merge cu această politică discreditată de saloane și pactiuni particulare. Credem că ora nu este departe, când Bucovinenii se vor decide a revizui radical lista deputaților lor și a aduce ordine și principii în cursul organului lor de publicitate.

Conferența episcopilor catolici este convocată pe ziua de 18 Decembrie n. la Budapesta. Programul conferenței n'are decât un singur punct: Consultare asupra studiului actual a politicii religioase.

Cronica politică.

Lui „New-York Herald” i s-a depeșeză din Shanghai: Aici e generală părerea, că China nu poate să primească la nici un caz condițiunile de pace ce i s-au pus de Japonia. China și-ar perde vaza în străinătate și dinastia ar fi în pericol, dacă ar da în mâinile dușmanilor capitala Mandjurilor, în care se află mormintele familiei imperiale. Probabil că China va folosi timpul negocierilor pentru pregătiri de război. La toată întâmplarea, ivirea armatei japoneze în Peching ar fi ora din urmă pentru dinastia Mandju. Împăratul acuză pe ministrii sei de înșelăciune și tradare, pentru că a căzut portul Arthur. Furtuna ce bântuie în giurul lui Li Hung Tzang e în creștere. E vorba acum pentru el de viață și de moarte. Desertorii chinezi încep a jăful prin suburbiile din Shanghai.

Două broșuri despre chestia națională.

„Budapesti Hirlap” aduce știrea, că aprigul luptător pentru drepturile naționalităților, dl avocat slovac Dr. Milos Stefanovic din Presburg, din incidentul discuțiunilor din parlament asupra chestiei naționalităților, a scos o broșură intitulată „Chestia națională”.

Despre această broșură „Pesti Napló” scrie următoarele „patriotice” cuvinte:

„Broșura dlui Stefanovic suferă nu numai de greșeala, că deneagă atât lui Andrassy cât și lui Deák Ferencz, nivelul unui adevărat bărbat de stat; dar greșește și

atunci, când face o eronată comparație a chestiei naționale din Ungaria, cu națiunile politice din provinciile austriece. Mai mare greșală este însă aceea, că pe câte un politician maghiar îl acuză fără nici o rezervă, cu guvernare imprudentă și cu purtare infamă, ear unele faze din legislațiunea țării le înzestrea cu epitetul: răpirea limbii naționalităților. Noi credem, că nu pe această cale vom pute să aplanăm în mod pacific chestiunea națională, și la părerea aceasta nu vom renunța nici odată, cu toate că dl Stefanovic ne amenință chiar și cu „*einheiliches Parlament*”. Să grijim — zice d-sa — ca ideea statului unitar să nu se străplănte dincolo, în parlamentul unitar! Corect, noi vom grijii, și spunând adevărul nici acum nu facem altceva, decât mereu — grijim”.

Foile ungurești vestesc în același timp, că Tibád Antal, deputat și fost secretar de stat, va scoate și el în curând o broșură despre chestia naționalităților... Cetindu-o, oare se va convinge primul-ministru Wekerle, că există chestia naționalităților?

Banchetul de aseară.

Ovațiunile spontanee și sincere ce li s-au făcut ieri d-șoarelor române, care au stat Mercuri, 12 Decembrie pe banca acusaților, sunt o strălucită dovadă pe deoparte a iubirii ce leagă pe toate fiecele române între dinsele, ear pe de altă parte a admirațiunii, ce purtarea bravă a d-șoarelor acuzate a deșteptat nu în publicul sibian numai, dar în România și Românele din toate părțile.

Întreg publicul sibian a grăbit să participe la banchetul dat în onoarea d-șoarelor acuzate.

Au fost de față d-nele Simonescu, Cunțan, Frâncu, Moga, Tilea, Valeria Popescu, Russu, Bogdan, Moldovan, Vecerde, Șulț (din Blaj), Jurca, Tăbăcar, Crișan, Popescu, Vestemian; d-șoarele Eugenia și Leontina Simonescu, Letiția Roșca, Lenița Cunțan (în onoarea cărora s'a dat banchetul), Lucreția Popescu, Agnes Cristea, Zina, Aurelia și Eugenia Moga, Hortensia Mihailu, Olimpia Neagoe, Aurelia Henzel, Silvia Trifan, Elena Tăbăcar și Teresia Jurca.

Serbarea a început la orele 9, prin următoarea vorbire, rostită de d-șoara Lucreția Popescu:

Iubite surori!

E neobișnuit, ca noi fetele române să facem apel la toți cei de aproape ai noștri, să se adune într-o sărbătorire a voastră.

Nu este mai puțin adevărat însă, că ceea ce s'a petrecut cu voi, e și mai neobișnuit.

Vi s'a făcut onoare să fiți date în judecată, pentru că ați purtat mândrul nostru tricor! Nu numai evenimentul dării voastre în judecată vom să-l sărbătorim, ci mândre de atitudine voastră curajoasă, vom să vă aducem cele mai sincere expresiuni de iubire și admirațiune.

Fie ca purtarea voastră să însuflească tuturor fetelor române mândria din care se nască cel mai desăvârșit devotament pentru cauza românească!

Ferice, că vă putem numi surorile noastre, declarăm a nu renunța nici odată la manifestarea sentimentului național în chipul cum voi ați manifestat și vă strigăm un: Să trăiți!

Dl Russu Șirianu a cetit apoi numeroasele telegrame de felicitare ce au sosit la adresa d-șoarelor date în judecată.

pare a-i da acest eveniment. Căci nouri negri se adună pe orizontul sau bătut de vânturi în curând splendoarea sa va fi întințată de un rival ce tocmai i s-a născut. Anumit s'a început deja lucrările pentru construirea unui nou Boulevard, care va traversa pe cel de acum, pornind din strada Colței și sfârșind la Șosea, unde se va întâlni cu Calea-Victoriei. Considerând circulația cea mare fără seamăn, din această din urmă, este netăgăduit că capitala noastră mai are trebuință de o arteră în această direcție, care să abată din ea măcar prisoșul trăsurilor și a pasanților dinspre Șosea. Cu toate acestea sunt mulți cari nu vreau să lase actualului nostru primar, dlui Nicu Filipescu, neștirbita glorie de a fi conceput și de a realiza ideea noului Boulevard. Mulți zic că aceasta s'ar fi putut face și mai târziu, după ce va fi gata actualul Boulevard, care mai e plantat de zeci și sute de maidane fără clădiri, care nu se fac tocmai bine la lumină electrică. Mai zic apoi, că situația economică nu e favorabilă unei asemenea întreprinderi și că noul Boulevard va costa prea mult, având să fie expropriate sumedenie de clădiri noi, în cartierul cel mai elegant. Vor fi mai mult s'au mai puțin adevărate și acesta dar ce să-i faci? Trebuie să se țină și capitala de societatea sa cea bună: Face toaletă — scumpă.

Sigma.

Publicăm la alt loc telegramele, care au produs multă însuflețire.

Seria toastelor a început-o dl profesor D. Cunțan. Ca părinte a două acuzate, d-sa a adus elogii apărătorului d-șoarelor.

D-șoara Eugenia Simonescu a răspuns surorilor sale prin următorul toast:

Onorate dame și onorați domni! Am avut firma convingere, că am împlinit o datorință sfântă față cu națiunea noastră, când primind cu aclamări pe bărbații, care au luptat, și care acum sufer pentru cauza națională, ne-am manifestat simțimintele noastre naționale și prin insigniile care reprezintă unitatea națiunii noastre, prin mândrul nostru tricor național.

Am credința mai departe, că aparțin nu numai bărbaților, dar și femeilor rezoluțiunii și energiei de a purta răspunderea pentru faptele lor, fără frică, fără șovăire, înaintea oricărui tribunal din lume.

Părinții noștri ni-au spus, că această e virtute, și e virtute românească. Așa am crescut noi. Văzând ținuta noastră aprobată de d-voastră, suntem deplin liniștite în conștiința noastră. Vă mulțumesc, eu prima acuzată, în numele colegelor mele, și în al meu însumi pentru ovațiunile, ce ni-le faceți acum, și pentru încurajarea, cu care înălțați sufletele noastre.

Să trăiți toate și toți!

Dl Russu Șirianu a ridicat toast în sănătatea părinților domnișoarelor sărbătorite.

Dl Dr. Frâncu, apărător al d-șoarelor, după ce mulțumește pentru măgulitoarele cuvinte ale dlui Cunțan, bea în sănătatea poporului român, care se poate mândri că are fiece brave.

Dl Ioan Moța a cetit o prea frumoasă odă la adresa sărbătoritelor. Vom publica-o într-un număr viitor al foii noastre.

Dl Gustav Augustini talmăcește sentimentele de iubire ce d-șoarele slovac au pentru suratele lor române.

Dl Eugen Pădăceanu ține o simțită vorbire, aducând elogii nouelor luptătoare pe terenul vieții naționale: d-șoarelor române, care s'au purtat atât de brav înaintea judecătorului.

Societatea întreagă a petrecut împreună până după miezul nopții. A fost o însuflețire ca în zile de naționale bucurești.

D-șoara Felicia Rațiu în Budapesta.

Budapesta, 12 Dec. n. 1894.

Minute de iubire de neam și părinte, familiile martirilor au alergat ca în preajma închisorii să-și trăiască zilele amare în sinul unui neam venetic, ciociori pribeag, adus de vânt, și să numere cu nerăbdare orele lungi, până-ce la multă rugăminte abia li-se deschid celele greu zăvorțite, ca să-și vadă pe o clipită pe dragii întemnițați. Și atât s'nt de nemiloși, atât de fără Dumnezeu acești „stăpâni luați din drum”, încât cu volnicie te lipesc și de aceste scurte clipite de dulce vedere, te împinșă brutal când le ceri înținare, te măsură respingător cu ochii ca omul străin de toate regulile bune cuvințe. Simțim cu toții, că nu o să aibă lucrul acesta încă curând un sfârșit. Din ce trece timpul, anteprenorii temnițelor ungurești devin mai neciopliți, mai asperați și poftitori de jertfe românești, purtarea lor din ce în ce mai nesupportabilă.

Domnișora Felicia Rațiu, al cărei nume azi e cunoscut de tot Românul, a avut mai pe urmă privilegiu a se convinge despre adevărul asertiunilor de mai sus. Călătorind alături din Seghedin la Vaț cu familia domnului protopop Droc, ca acolo să cerceteze pe frații de luptă ai celor din Seghedin și pe surorile de suferință ale dinsei și în parte ca să mai uite, după-cum zise, stradele mociroase și măstinoase ale neospitalului Seghedin, nu i s'a dat intrare la condamnăți.

A fost de ajuns să-și spună numele, pentru-ca mai marelui temnițar să i se pună sângele în clodot și să nu-i permită intrarea în fiecei prezidențului nostru.

Deja noi Românii cunoaștem pe domnișoara Felicia, o cunoaștem din dragălașele memorii apreteuite cu atâtă căldură de distinsul Delavrancea, o cunoaștem ca eroină la Turda și Cluj și ca neobosită prezidență a comitetului domnișoarelor din Sibiu, trebuie să constat, că numele dinsei nu mai e străin nici între dușmani, vocea de laudă a lui Păzmandy a stîrnit interes și la ei față cu fiecele „marelui agitator”, o cunoștea deci și stăpânul Vațului și ti arăta că lui nu îi e dragă. Înzadar au fost protestările energice ale domnișoarei, spunându-i că nu are drept ca să-i tăgăduiască permisiunea.

Pe urmă mamelucul începe încă a se obraznici, a-i spune că prin multe vizite, prin multe proteste etc., li-se va înrăutăți soartea întemnițaților.

„Ah, poate sub ministrul cel nou”, răspunse domnișoara, făcând alusiune la criza actuală ministerială, pe când domnul se înholba la dînsa cu ochi căsați.

Nu a intrat deci la condamnăți, ba nici prin poartă nu i s'a iertat a privi în curtea lor și așa a trebuit să se mulțumească a se uita tristă la zidurile, între care mult au să stee încă în întunec nobilii frați ai celor din Seghedin.

Reîntorcându-se ieri resignată spre Seghedin, d-șoara Felicia s'a oprit dimpreună cu familia amintită în Budapesta. O parte a studenției române a alergat la hotelul „Drexler”, unde se afla domnișoara, pe care până acum numai după fapte o cunoșteau. La o cină comună se încinseră vii discuțiuni asupra chestiunilor de zi, și uimiți ascultam pe domnișoara prezidență, cum împărtășea destăviri multilaterale, uimiți o ascultam vorbind de chinurile martirilor, de venerabilul părinte al dinsei, de bolnavul Dr. Lucaci, și mai pe urma de cruda căpătenie a stăpânului din Vaț.

Obiectul de căpetenie al discuțiunilor însă a fost procesul domnișoarelor din Sibiu.

Nu aveam cuvinte de a da potrivita expresiune simțimintelor noastre călduroase și admirațiunii noastre față cu ținuta fetelor române credincioase devisei lor frumoase, ear pe de altă parte lăudăm zelul adversarului, care prin astfel de proceduri numai înaintează cauza noastră și indirect ni-o spriginește.

Cu multă însuflețire se trimite următoarea depeșă la redacția „Tribunei”:

Domnișoarelor de pe banca acusaților.

Procesul vostru, iubite surorile, dă „un nou avânt cauzei naționale. Cărațiul vostru ne dă și nouă forță sufletească. Din depărtare deciv zicem:

Peste 'ntreg pământul nostru

„Ca un cântec se răsună,

„De învingere vestelice;

„Totul pentru națiune!”

Din ședința tinerimii române din Budapesta.

E surprinzător faptul, că tocmai în ziua, când d-șoarele au să fie judecate, prezidența lor de odinioară e în mijlocul nostru, și domnișoara Felicia a și amintit cazul acesta aseară, dând în terminii cei mai aspri expresiune indignațiunii, pentru calumnia cauzată de procuror, care și-a neglijat datorința, nelmpresuându-o și pe dînsa, cu toate că a fost totdeauna sinceră devesei.

Noi am mângăiat-o, că încă nu e târziu să facă personală cunoștință cu procurorul.

Petrecerea a durat până la 1 oră după miezul nopții.

Azi va mai petrece d-șoara Felicia pe aci, ear' mîne dimineață pleacă la Seghedin dimpreună cu preasimțimintul domnului și doamna Droc.

Dorin.

Procesul domnișoarelor române din Sibiu.

Discursul dlui Dr. A. Frâncu.

Apărătorul se adresează către judecător cu cuvintele: „onorate d-șoară”, ear' acesta insistă ca să fie intitulat: „onorată judecatorie cercuală”. Apărătorul spunând, că aici judele fungează ca un judecător singuratic și nu ca o judecatorie colectivă, susține că apostrofarea sa este corectă, dacă însă cu toate acestea judele insistă și mai departe să fie apostrof cu titlatura indicată de el, îi va face pe voe. După aceasta își începe discursul în limba maghiară, care în liniamente generale este următorul:

Onorată judecatorie cercuală!

Înainte de toate țin să protestez în contra acelei incorectități de procedură, că acușații au fost citați nu numai sub nume desfigurare, dar' chiar și sub titlul altei acuze, decât pentru care s'a ținut prezenta pertractare finală. „Turbarea ordinii publice” și „transgresiune în contra statului” sînt două calificări specifice divergente, precum și două diferite fapte. Ear' publicarea unei acuze neadeverate este identică cu nulificarea apărării. Cu atât mai energic trebuie să protestez și în contra dispozițiunii, că d-șoarele acuzate au fost citate în contra legii, sub pedeapsa escortării brachiale, cu toate că în acest caz legea nici nu pretinde prezența personală, ci permite acusatului să fie reprezentat și numai prin un plenipotențiat al seu. Dacă cu toate acestea s'a făcut amenințare cu escortare brachială, aceasta nu este altceva decât o simplă violare a libertății personale, și astfel nimicite întreaga procedură, pentru-că pe lungă formă și proceduri contrare legii n'are loc nici acuzare, nici condamnare.

Nu se poate susține acuză nici chiar din motive meritore. Acuză vorbește de „transgresiune în contra statului”. Statul însă numai până atunci corespunde idealului seu, până când în instituțiunile sale este intrupată și ideea libertății. În relațiuni nedespărțibile stă cu aceste idei și conceptul naționalității și prin urmare conștiința națională, atât în manifestațiunile sale in-

terne cât și în cele externe pretinde cu drept cuvânt aceeași considerație și stimă ca însași libertatea. Căci, precum a spus Mancini, prietenul lui Kossuth, „dreptul de naționalitate nu este altceva, decât libertatea individului”. Aceia care atacă naționalitatea, sufoacă libertatea și după logica corectă trebuie să nege libertatea omului în toate referințele vieții publice și private. Prin urmare validitatea acuzei, care cu clausula delictului și cu sancționarea pedepsei ar înzestra manifestarea sublimă a conștiinței naționale prin co'orile naționale și purtarea lor, ar veni în colisiuni cu sensul etic al statului, ear' prigonirea celor ce poartă colorile menite spre manifestarea naționalității ar fi identică cu dărîmarea ordinii de drept a societății. După-ce statul e pentru libertate, ear' aceasta cuprinde cultul liber al sentimentului național prin colorile naționale, statul nu-l poate suprima, pentru-că nu poate să nimicească nici prima condiție a existenței sale: egalitatea națională, și mai virtos nu se poate aceasta într'un stat ca al nostru, al cărui principiu cardinal, garantat în constituție și lege, este egala îndreptățire.

Și după-ce îndreptățirea acestui principiu, îndreptățirea sentimentului național, este recunoscută de stat în legi pozitive, manifestarea sentimentului național-roman în colorile proprii cu atât mai puțin poate să vatem statul, cu cât națiunea română formează o parte integrantă a acestui stat, ear' despre delictul din acuză nici nu putem vorbi, deoarece-ce statul nu poate fi vătămât prin validitatea imperioasă a principiilor sale proprii.

Pentru aceea nu se poate susține acuză îndreptată în contra d-șoarelor române, care într'un moment istoric au purtat pe pieptul lor tricorului român numai ca să-și manifesteze sentimentele lor naționale. Nu se poate susține acuză nici pentru aceea, pentru-că deoparte legi pozitive nu opresc aceasta, și nici nu pot să o oprească, deoarece-ce nu se poate suprima aceea ce zace în adîncime inimilor și pentru a căror manifestare externă servește tricorului național român; dar' nu se poate opri pe de altă parte nici pentru aceea, pentru-că în această parte a țării, prin colorile acestea se manifestă și o garată principială a existenței statului, adică continuitatea de drept.

Că nu există nici o dispozițiune pozitivă de opreliste, dovedește și §. 36 al codului penal, care pedepsește numai purtarea acelor insignii, care servesc pentru manifestățiuni îndreptate în contra statului, și pe lângă aceasta sînt oprite prin vre-o ordinațiune ministerială.

Un exemplu clasic pentru a dovedi că premisele acestea nu pot să obvină, este însuși dl acuzator public, care în propunerea sa de oprire a procedurii mai departe, făcând chiar în această afacere sub nr. 1656/94, a declarat, că nu cunoaște nici o ordinațiune, care ar opri purtarea colorilor naționale românești. Pe cât este de corectă afirmarea aceasta, pe atât de tare mă surprinde faptul, că procurorul a provocat judecătoria cercuală la această pertractare, cu toate că în urma sentenței de oprire a tribunalului, afacerea s'a transpus poliției. În fața acestor împiegurări nu știu pe ce s'ar pute întemeia acuză, pentru-că în ea nu se face pomenire nici chiar despre ordinațiunea ministerială nr. 6693 din 1885, care oprește purtarea insigniilor străine. Și chiar dacă s'ar fi făcut provocare la această ordinațiune, aceea n'ar pute servi ca temeiul a acestei acuze. În contra acestuia protestează chiar și principiul continuității de drept, pe care l-am accentuat mai înainte. Din acest punct de vedere doarece se constat că colorile naționale românești nu sînt străine în patria aceasta, precum nici Românul nu e străin în patria sa proprie. Dar' nu sînt străine nici colorile sale, pentru-că colorile vechi, seculare ale Ardealului nu se pot considera de străine. Mă provoc pentru a demonstra aceasta la Réthy Lajos, pe care pentru vederile sale politice nu-l va excepționa nici dl judecător. El în disertația sa ținută la 1884 la adunarea generală a societății eraldice maghiare, a spus că colorile naționale românești sînt colorile principatului Ardealului și ca pe atare le-a adoptat poporul român, și dela începutul secolului present, le-a folosit și le folosește în continuu aceste colorile. Rostit și-a terminat disertația cu următoarele cuvinte: „Românii din Ardeal au adoptat la începutul acestui secol colorile ardelenesti, la 1848 în fruntea oastei lui Iancu fălăiau aceste colorii prin munții Transilvaniei, care însă s'au dat apoi uitării și s'au prefăcut în colorii naționale românești. Nimeni n'a gândit în România, că Dorobanții au ocupat șanțurile Grivitei sub colorile principilor Bethlen și Rákoczy”. Această afirmare din urmă este hotărât greșită, pentru-că colorile României în forma lor actuală s'au primit la unirea principatelor din

1859, când din colorile albastru și galben ale Munteniei și din colorile albastru și roșu ale Moldovei s'a format tricolorul albastru-galben-roșu. Pe când colorile Ardealului se compun în ordine inversă roșu-galben-albastru. Din toate acestea cer să se constate, că colorile purtate de domnișoarele acuseate nu sunt colori străine și astfel nu pot să cadă sub nicio o reprimă. Și încă cu atât mai virtuos, că poporul român în decursul veacurilor a folosit neîmpedecă aceste colori, colorile sale naționale. Drept exemplu mă pot provoca la un cas din anul 1876, când Maiestatea Sa a vizitat preagrații ținuturile noastre. Maiestatea Sa a fost primit de un bandier, în fruntea căruia a fâlfâit stindardul tricolor, și întreg orașul a fost înfrumusețat cu stindarde din acest tricolor. Ministrul Trefort Agoston în călătoria sa prin Ardeal a fost însoțit de asemenea de o suită de onoare în frunte cu stindardul național român. Acest exemplu din urmă numai pentru aceea l'am amintit, pentru că despre Trefort nici în viața nu poate afirma, că ar fi manifestat sau ar fi nutrit simpatii față cu Românii și față cu viața și manifestarea națională română, și cu toate acestea n'a avut nimic de excepțional în contra tricolorului național român. În urmă mă provoc și la împiegurarea, că Excelența Sa metropolitul Miron Romanul, la toate ocaziunile festive, a arborat stindardul românesc și judele cercual, care are cunoștință despre aceasta, n'a făcut nici când nici o excepționare în contra acestuia.

După ce viața de toate zilele arată, că colorile acestea pot să fie folosite neconturbat, și nici dispozițiunile legii nu opresc folosirea lor, numai un lucru vreau să mai accentuez, că adevărat capitala Ungariei, precum și comitatul Albei-inferioare folosesc tricolorul românesc, tot asemenea tricolorul românesc este colorile insigniilor cultoreglet-ului transilvănean, prin urmare nu sunt colori oprite. Dar pe de altă parte o oprită de a emana natura ar fi o dispozițiune injustă și asta prin nimic nu se poate demonstra mai bine decât cu aceea, că prin o asemenea oprită ar suferi egala îndreptățire a naționalităților, precum și principii: „quod unus iustum altero aequum”. Dacă compatrioților noștri sași le este permisă purtarea nevătămată a tricolorului lor național, ar fi cea mai vădită negare a egalei îndreptățiri oprirea Românilor dela acest drept al lor. Aceasta însă nu s'a enunțat nici-o dată și nici nu se poate enunța, pentru că §-ul 5 din art. de lege 7: 1848 este pentru susținerea nealterată a tuturor drepturilor și privilegiilor favorabile egalei îndreptățiri. În acest enunțământ se cuprinde și cinstirea și conservarea colorilor Ardealului. Din toate acestea, onorata judecatorie se poate convinge pe deplin, că tricolorul național român nu este nici străin în țeara aceasta și nici nu înseamnă tendențe contrare statului. Colorile acestea au stat totdeauna în serviciul onoarei și al datoriei, ear' flamura cu colorile acestea fâlfâia mândru, și cu biruință a cutriat câmpurile de luptă din Europa, răbindu pentru patrie și Tron. Istoria întregă a Românilor dovedește, că nici când nu s'au ridicat brațul și n'au luptat în contra integrității ori a constituției acestei patrii, și că în lupte de acestea colorile Românilor nici când nu s'au vădit. Onod, Debrezen, Világos nu sunt lozine istorice ale Românilor și colorile poporului român au fost și sunt expresia sentimentului dinastic și constituțional, prin urmare nici oprită nu pot fi, nici nu se pot numi străine. Ear' cei care o afirmă aceasta, stau în serviciul utopiei de unificăție de rasă, care s'au pus de țință nivelarea tuturor sentimentelor de naționalitate și dacă trebuința o cere, suprimarea lor prin forță și violență. Un judecător independent dintr-o țeară liberă nu poate însă să aprobe și să steie în serviciul utopiei, contrare constituției, care nimicește simțul de drept al omului. Din acest motiv cred, că dl judecător nu va primi de basă a acusei spiritul manifestat în arătarea gendarmilor, care a smuls din sanctuarul familiei dame tinere și le-a adus pe banca acuzăților, pentru că s'au manifestat simțul lor național român prin purtarea mândrului nostru tricolor. Acestui spirit intolerant înzadar i-a zis Sadehnyi: „Să nu-i siliți prin foc și sabie, ci să-i primiți între șanțurile constituției ca și ei să se primească pe noi”.

Acest spirit rușinos însă nu va pute să învingă în sanctuarul justiției, pentru că nu poate uita nimeni că în aceste colori purtate de acuseatele d-soare, sunt cuprinse toată amintirea trecutului, dorința prezentului, speranța viitorului; sunt cuprinse tingerile durerii, rugămintea nădejduirii, puterea istoriei și credința într-un viitor de aur. Sunt cuprinse sentimente, pe care judecătorul nu poate să le urmărească, pe care puterea nu le poate birui, căci nu poate să biruească și n'are putere asupra inimilor.

Din toate acestea apare evident și se va pute convinge și dl judecător, că substratul obiectiv circumscris §. 36 din codul penal lipsește cu desăvârșire, dar lipsește în același timp și substratul subiectiv, pentru că intențiunea n'a fost îndreptată la altceva decât la manifestarea sentimentului național.

Nu cer grație, dar cer judecată dreaptă.

Spicuri din foile maghiare.

Pe ieri-seară s'a plănuț în Budapesta o retragere cu torțe, drept semn de bucurie, că a sosit sancționarea proiectelor religioase.

În fruntea „mişcării patriotice” „Nemzeti Ujság” scrie că sânt: „Dr. Weiskopf, Dr. Grosz, Dr. Fried etc. etc.”. Ce păcat, că foaia ungurească nu-i scrie pe toți. Ar face de sigur o frumoasă colecție de... Jidani.

În adunarea municipală din Bichiș, deputatul Haviar Dániel a făcut mare târâboiu, că în mijlocul orașului se tolerează o școală, pe care stă scris „Școala Română”. Un alt „patriot” s'a arătat năcăz, că în urma „tendentelor antipatriotice” ce se hrănesc în „școala română”, Românii de acolo zice despre limba maghiară, că e limbă barbară.

Nu cumva „patrioții” se așteaptă să zică limba... franceză?

CRONICĂ

Procesul d-soarelor române. Din lipsă de spațiu sântem siliți să amnăm pe mâine publicarea numeroaselor telegrame adresate d-soarelor acuseate.

Pentru tombola ce se va arangia în București din partea „Societății domnișoarelor” la Blaj domnișoarele Elena Santion și Elena Ciato au colectat peste 100 lucruri de mână. Elevele internatului Vancean au lucrat 40 obiecte tot broderii frumoase.

Piese de argint de 20 cr. Atragem atențiunea cetitorilor noștri, că piesele cele vechi de argint de 20 cr. și cele de aramă de 4 cr., care după-cum se știe, vor eși cu ziua de 31 Decembrie n. 1894 din circulațiunea privată, se mai pot schimba după acest termen la cassa centrală reg. ung. de stat, la cassa statului din Budapesta și Zagabria, la percepatoarele de dare din Dobrița, Essek, Fiume, Rab, Cașovia, Cluj, Sibiu, Pojon, Seghedin și Timișoara și anume până în 31 Decembrie n. 1895. După acest termen nu se mai primesc de loc.

Alegere de reprezentanți orașenești în Lugoj. Ni-se scrie din Lugoj: În 6 c. n. s'a efectuat alegerea membrilor în reprezentanța orașenească de aici. Orașul e împărțit în 7 cercuri electorale. În cercul 1 și al 2-lea nu au putut fi aleși Români, fiind mulți Jidani viriliști. În cele cinci cercuri sunt aleși următorii: Traian Rațiu, Nicolae Muntean, Constantin Jucu, Iosif Luca Borlovan, Vasile Dobrin, Vasile Jorga, Coriolan Birăescu, Nicolae Birăescu, Iosif Cimponeriu, Alexandru Danaschin, Teodor Coșeriu, Mateiu Tanasie, Iuliu Ieș, Ioan Glăvan, Ioan Vitan, Nicolae Jorga, Ioan Buciu, Constantin Radulescu, Iulian Ianculescu, Virgil Tomici, Blasiu Costa, Stefan Laios, Vasile Jurca, Constantin Buciu, Ioan Vidu, Iulian Iacobescu, Alexandru Maniu, Iuliu Oprea, Ioan Cadariu jun., Toma Svetin și Mihail Popoviciu. Alegerea funcționarilor se va ține în 22 Decembrie c. st. n.

Kossuth — redactor. Am anunțat încă o dată, că marele Francisc al II-lea, fiul guvernului Kossuth a desăcăt contractul încheiat cu societatea pe acții „Equitable” și s'a angajat de prim-redactor al ziarului ultra-kossuthist „Egyetértés”. Foile maghiare aduc stirea, că în 15 Decembrie n. își va începe deja activitatea sa de publicist.

O descoperire interesantă. Ni-se scrie din Măderat: În comuna Măderat (cot. Arad) săpând niște oameni la pământ dintr'un dâmb de lângă biserică au dat peste o ruină, unde s'au aflat o mulțime de oase de om și animale, s'au aflat și țtini dela uși, toartă dela căldare și lanț, l'cuțit și alte feare, cari toate aproape sunt nimice de rușină. O periferie de 9 m. conține numai cegune prefăcută în pământ. Lângă acea vatră cam 2 m. departe s'a aflat o olică plină cu monete cam 200 — 300 de argint de pe timpul lui Ferdinand I. (1526—1564). Pe monete se cunoaște bine anii 1528—1551 pe de o parte cu numele Ferdinand, ear' pe alta cu Patroana Ungariei. Cu toată siguranța se poate afirma că acea casă a fost nimicită cu locuitorii cu tot, pe timpul Turcilor, cari au nimicit și colonia română de aici.

Necroloage. Ni-se scrie din Lugoj: Vrednicul canonic prepedat, Mihail Perianu, după lungi și grele suferințe s'au dat nobilul seu suflet în mâinile Creatorului Sâmbătă în 8 Decembrie c. st. n. Înmoartarea s'a înțemplat Luni la orele 2 p. m. în fața unui public ales și numeros. La ceremonialul funebrel a participat însuși Înalț Preasfinția Sa dl arhiepiscop și metropolit Dr. Victor Mihályi de Apșa, asistat de mai mulți canonici, preoți și un diacon. Ceremonialul religios s'a săvârșit în biserica catedrală de aici, unde I. P. S. Sa a ținut un frumos discurs panegiric plin de învățături morale, în care a arătat faptele și meritele decedatului pe toate terele.

— Teodor Șerban, paroch gr.-oriental în Bichiș a răposat în 6 Decembrie n. în anul 48 al vieții și al 10-lea al fericitei căsătorii și preoții.

Furnisare. Intendatura corpului XII. de armată din Sibiu a publicat licitație pentru furnisarea de 2000 măști metrice de faină de grâu pentru pesmeți. Termiul furnisării e 31 Ianuarie, ear' al ofertelor 20 Decembrie a. c. Publicația se poate vedea în biroul camerei de comerț din Brașov.

Doina lui Lucaci. Cei care doresc să aibă cântecul iubitudii nostru marit Lucaci, și-o pot comanda pentru pian la dl Costi Sibianu Gălușca din Brașov.

Știre musicală. În 13 l. c. la concertul academiei musicale din Budapesta a debutat și d-soara Alma Dunca-Schiau, executând cu multă precisiune o parte din Liszt.

Tovărășia agricolă din Avrig. Azi a prezentat la tribunalul comercial din loc dl Ioan Maxim, presidentul tovarășiei agricole din Avrig, cererea pentru împotocolarea firmei amintitei tovarășii.

Procesul Cebinaț. Tribunalul din Belgrad a terminat alaltăieri în 12 Decembrie n. ascultarea lui Cebinaț. Acusatul n'a vrut să-i descopere la nici un cas pe aceia cărora li-a predat armele pentru păstrare. S'au cerut mai multe scrisori de ale lui Taicici, din care apare evident că s'a arătat aplicat de a merge până la hotarul Muntenegru-lui ca să se întâlnească cu prințul Petru Caragheorghevi. De altfel se svonește că regele Alexandru în ziua de 18 Decembrie n., ziua patronului familiei Obrenovici, îi va agrația pe toți acusații.

Socialiștii în Germania. O depeșă din Berlin anunță, că deputații socialiști vor fi dați în judecată pentru purtarea lor scandaloașă în sedința dela 6 Dec. n. a parlamentului german. Cancelarul imperiului principele Hohenlohe a transmis deja presidentului Reichstag-ului propunerea prim-procurorului tribunalului din Berlin, prin care se cere învințarea Reichstag-ului pentru urmărirea judecătorească a deputaților amintiți. Acusa e pentru lesa maiestate. Faptul acesta a produs cea mai mare senzație în toate cercurile din Germania. Lumea așteaptă cu mare interes ce va decide Reichstag-ul. Părerile sânt divergente. Unii pretind că imunitatea se rămână intactă pentru tot ce se petrece în parlament, alții dimpotrivă declară, că imunitatea e numai pentru discursuri și votări, dar nu pentru demonstrațiuni și excese. „Norddeutsche Allgemeine Zeitung” publică o scrisoare a unui juriconsult, în care se zice, că darea în judecată a socialiștilor nu lovește în paragraful privitor la imunitate!

Din public.*

Avis!

Subscrisul am aflat în comuna Mihăleni din comitatul Hunedoarei un deal numit „Citera curată”, care se vede a fi construit de mână omenească de pe timpurile vechi; e rotund, petrele din care e compus se vedă a fi cioplite cu mâna, sânt una ca alta în forma și de mărimea unei suprafețe de 1—1 și jum. metri lungime și 25—65 cm. lățime. În trei părți ale dealului sânt trei răsuflători, pe care așa căldură ese ca din un cuptor, încât iarna când e frigul cel mai mare, neaua și ghiășa se topește, ear' petrele de grosime extraordinară la răsuflători le poți sfărma cu mâna. Pe basa acestor semne am luat drept de scrutare și am format o societate mică, cu care am lucrat mai mulți ani. În decursul lucrării am aflat în mijlocul dealului 2 tece de metal arămiu, una mai mare cam de 15 cm. lungime și 4—6 cm. grosime, ear' alta de 7 cm. lungă și 2—3 cm. lăț. Aceste obiecte arată a fi de pe timpul Dacilor sau al Romanilor. Cu lucrarea într'atăta am mers încât la puscături cu praf ori dinamit se aude un ecou puternic. Din acest ecou conclud că în afunzime trebuie să fie vre-o pivniță.

Societatea fiind lipsită de bani a sistat lucrarea mai departe; astfel am decis cu cei-alți conșoți ca să ne invităm pe aceia, care ar dori a se asocia cu noi, la lucrarea mai departe, primindu-i sub acea condițiune ca speșele lucrării mai departe dinșii să le supoarte și ori-ce s'ar afla acolo conșoții cei noi ori consorțiul cel nou va ave jumătate, ear' jumătate societatea cea veche; în puterea speșelor avute până acum.

Întreprinzătorii doritori a se asocia la continuarea sus menționatei scrutări, sânt rugați a se adresa la subscrisul, care la cas de lipsă și la dorința asociatorului ori consorțiului poate arăta ori-când obiectele aflate în deal. Pentru convingerea afirmatiunilor mele, dacă va fi de lipsă, pot eși la fața locului în persoană cu aceia, care ar voi a se asocia la această întreprindere. Observ, că după-cum mi-am dat cu socoteala, în pivniță sau în golitate am ajunge cu speșele dela 1000—2000 fl., dar se poate că și cu suma de 500—600 fl.

Abrud, 12 Decembrie n. 1894.
Carol Tobias.
proprietar.

Pentru cele cuprinse în rubrica aceasta redacția nu primește răspunderea.

Bibliografie.

La Institutul Tipografic, Sibiu se află de vânzare

— Nuvele, de Russu Șirianu. Prețul unui volum este 1 fl.

A apărut:

— Limba română. Ființa, originea, rudenile și istoria ei. Manual pentru gimnasil școlare reale și pedagogice. De Virgil Onițiu directorul gimnasilui român din Brașov. Editura librăriei Ciurecu.

A apărut:

— „Calendarul revistei „Lumea Ilustrată” pe anul 1895. Se află de vânzare la Librăria I. Hert, București, Hotel de France 8. Are o mulțime de ilustrații și un material variat instructiv.

A apărut:

— Ioan Bogdan: „Însemnătatea studiilor slave pentru Români”.

Lucrarea aceasta este foarte de recomandat.

A apărut tocmai la Institutul Tipografic T. Liviu Albini în Sibiu:

— „Despre mandatele de plătire”. Explicarea legii despre mandatele de plătire (art. de lege XIX, din anul 1893) prevăzută cu formulare de Dl Ioan Ivan, avocat în Mediaș. Se află de vânzare la Institutul Tipografic în Sibiu și la autor în Mediaș. Prețul 40 cr.

A apărut:

— „Ghivoci” de Dr. Urechia, cu o prefață de A. Vlahuță. Se află de vânzare la Institutul Tipografic, Sibiu. Prețul 45 fl.

Prețul mărfurilor.

Piața din Sibiu. Dela 14 Dec. n. Grâu frumos 76 până 80 chilo fl. 4.70 până 5.30; grâu mestecat 7. până 74 chilo fl. 3.80 până 4.10, secară 70 până 74 chilo fl. 3.20 până 3.50, orz 62 până 68 chilo fl. 3.80 până 4.40, orz 42 până 48 chilo fl. 2. — până 2.60 cucurus 70 până 74 chilo fl. 4. — până 4.40, malaiu 78 până 82 chilo fl. 3. — până 3.50, cartofi 68 până 70 chilo fl. 1.30 până 1.50 sâmentă de cânepă 48 până 50 chilo fl. 4.50 până 4.80, mazere 76 până 80 chilo fl. 6. — până 6.50, linte 78 până 82 chilo fl. 7.50 până 8.50, fasole 76 până 80 chilo fl. 6. — până 6.50, păstă de grâu 100 chilo fl. 13. — până 14. —, faină nr. — fl. 13. — faină nr. 12. — fl. —, faină nr. 10. — fl. —, slănină 100 chilo fl. 62. — până 65. —, unsore de porc fl. 53. — până 60, sâu brut 100 chilo fl. 20. — până 22. —, sâu de iaman fl. 33. — până fl. 34. —, lămâie tuate de sâu fl. 38. — până fl. 40. —, sâpau fl. 20 până 3. —, fân 100 chilo fl. 1.80 până 2. —, cânepă fl. 36. — până 36. —, lemn de foc uscat m. cu fl. 3. — până 3.25, spirit p. 100 l. 1/2 54. — până 57 cr., carnea de vită chilo 52 cr. până 63, carnea de vită 4) până 50 cr., carnea de porc 14 până 5) cr. carne de berbec — 26 până 28 cr., ouă 10 cu 33 cr.

Calendarul zilei.

8/15 Decembrie 1894.

Calendar: Pror. Sofonie.

Gregorian: Celian.

Soarele: răsare 7.46 apune 5.29 m.

Buletin meteorologic.

Sibiu, 14 Decembrie n. 12 oare dimineața.

Observat	Diferența din prețid	Temperatura după Celsius	Maximul și minimul de temperatură	Diracțiunea vântului
730.4	-7.1	-5.3	+5.4 — 1.2	SO

Din țeară 12 Dec. n. 7 oare dimineața.

Stațiunile	Presiune, st. m. m. (Mediul marin 760 mm.)	Temperatura, Celsius	Diracțiunea vântului	Umiditate
Budapesta	771	-1.6	O	1
Sătmăr	771	-0.2	NO	3
Cluj	763	-0.4	NV	1
Orșova	—	—	—	—
Arad	771	-0.8	NV	5
Panciova	710	-0.4	SO	2

Teatru orașenesc.

Sâmbătă în 15 Decembrie 1894:

„Don Cesar”.

Operetă în 3 acte de R. Dellinger.

Stofe de mătășă pentru bal

dela 45 cr. până fl. 11.65 metrul — apoi stoffe negre, albe și colorate de mătășă dela 45 cr. până fl. 11.65 metrul — luci, dungate, cariste, după muștră, damaste etc. (ca. 240 calit. și 2000 colori diverse, desenuri etc.) scuite de porto și de vama, în locuință la priiași. Mustre ad circulanum. Epistolele costă 10 cr. și cărțile postale 5 cr. în Elveția. [1894] 14

Fabrica de mătășă G. Henneberg

(furnisor ces. și reg. al Curții), Zürich.

Bursa de mărfuri din Budapesta dela 11 Dec. n. 1894.

Sămînțe	Calitatea per Hect.	Prețul per 100 chilogr.	Calitatea per Hect.	Prețul per 100 chilogr.
dela	până	dela	până	
Grâu	75	76	76	76
Băntănesc nou	75	76	76	76
Grâu dela Tisa	75	76	76	76
Grâu „Pesta”	75	76	76	76
Grâu de Alba-Reg.	75	76	76	76
Grâu „Bacia”	75	76	76	76
Grâu ung. de Nord	75	76	76	76
Sămînțe, vechi ori noue	Solul	Calitatea per Hect.	Prețul per 100 chilogr.	
		dela	până	
Săcăr	70—72	5.35	3.47	
Orz	60—62	5.61	6. —	
de nutreț de vinare	62—64	6.26	6.84	
de bere	64—66	7.16	8.16	
Orz	59—61	5.99	6.20	
Cucurus (porumb)	75	5.40	5.60	
băntă de altsoiu	75	6. —	6.60	
Mei	75	6. —	6.60	
Hrișcă	75	6. —	6.60	
Grâu	Sept-Oct	7.8	7.09	
Cucurus	Mart-Apr	6.71	6.76	
Orz	Mai-Iun	6.11	6.13	
Orz	Iul.-Aug	5.91	5.93	
Orz	Mart-Apr.	5.91	5.93	
Orz	Oct	5.91	5.93	
Produce diverse	Solul	Calitatea per Hect.	Prețul per 100 chilogr.	
		dela	până	
Sem. de trif.	Lucernă ungurească	40. —	46. —	
„	roșie	57. —	65. —	
Olen de rap.	rașinat	49. —	49.50	
Uns. de porc	dela Pesta	49. —	49.50	
Slănină	svântată	47. —	48. —	
Sâu	afumată	9.75	10. —	
Prune	slavon, nou	13.75	14. —	
Lietar	băntănesc	12.25	12.55	
Miere	brută	—	—	
„	galbînă străcurată	—	—	
Centră	de Rosenau	—	—	
Spirt	brut	—	—	
„	Droindina de spirt	—	—	

Cursul pieței din Sibiu.

Din 14 Decembrie n. 1894.

Hârtie-monetă română	Cump. 9.79	vând. 9.90
Lire turcești	11.15	11.20
Imperiali	10. —	10.10
Ruble rusești	1.82	1.70

Bursa de Budapesta.

Din 11 Dec. n. 1894.

Renta de aur ung. 6%	128.70
„ de aur ung. 4%	97.90
„ de aur val. cor. 4%	128. —
Imprumutul câilor ferate ung.	128. —
Amortizarea datoriei câilor ferate de Ost ung. (1-a emisiune)	125. —
Amortizarea datoriei câilor ferate de Ost ung. (2-a emisiune)	102.26
Bonuri rurale ung.	97.05
„ croate-slavone	98. —
Obligațiunile desp. regalilor	100.50
Imprumut cu premiu ung.	167. —
Losuri pentru regularea Tisei și Seghedin	142.50
Renta de hârtie austriacă	99.75
„ de argint austriacă	99.75
„ de aur austriacă	124.23
Losurile austriace din 1890	124.23
Acțiunile băncii austro-ungare	1045. —
„ de credit ung.	—
„ de credit aust.	—
Serisuri fonciare ale institut. de cred. și economii „Albina”	100.75
Argintul	—
Galben împărătești	5.90
Napoleon-d'ori	9.90
Mărci 100 imp. germane	61. —
Londra 10 Livres sterlingi	124.45

Bursa de Viena.

Din 11 Dec. 1894.

Renta de aur ung. 6%	128.60
„ „ „ 4%	98.20
Imprumutul câilor ferate ung.	127.25
Amortizarea datoriei câilor ferate de Ost ung. (1-a emisiune)	125.—
Amortizarea datoriei câilor ferate de Ost ung. (2-a emisiune)	102.26
Bonuri rurale ung.	97.25
„ create-slavone	—
Imprumut cu premiu ung.	156.—
Losuri pentru regularea Tisei și Seghedin	142.75
Renta de hârtie austriacă	100.10
„ argint austriacă	100.05
„ aur austriacă	124.35
Losuri austriace din 1860	183.—
Acțiunile băncii austro-ungare	1045.—
„ de credit ung.	49) 50
„ de credit aust.	895.25
Argintul	—
Galbeni împărătești	5.87
Napoleon-d'eri	9.19
Mărci 100 imp. germane	61.05
Londra 10 Livres sterlingi	134.60

